

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Управління вартістю капіталу підприємства» (за матеріалами ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет»)

Студентки 2 курсу 2м групи,
денної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації
«Фінансовий менеджмент»

Петрук Таїсії
Анатоліївни

Науковий керівник
д-р. екон. наук., професор

Блакита Ганна
Владиславівна

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук., професор

Ситник Ганна
Вікторівна

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»	16
2.1. Динаміка обсягу та структури капіталу підприємства	16
2.2. Оцінка вартості капіталу підприємства та факторів, що вплинули на її рівень	22
2.3. Аналіз ефективності управління капіталом підприємства.....	27
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ».....	34
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ	48

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Капітал підприємства, а також його ефективне використання є найважливішим ресурсом його життєздатності, створення його добробуту та національного багатства країни в цілому. Як фактор виробництва у поєднанні з людською працею, іншими диспозитивними ресурсами забезпечує виробничі процеси і стійкість ланцюгів формування доданої вартості.

Капітал як і будь-який виробничий ресурс має певну вартість, яка генерується джерелами його утворення. Питання управління вартістю капіталу на сучасному етапі посідає центральне місце в ціннісно-орієнтованій моделі управління підприємством в цілому за сучасною парадигмою управління бізнесом, що актуалізує дослідження в сфері ефективних механізмів та інструментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теорії та практики управління вартості капіталу на підприємстві в умовах ринкових стандартів господарювання забезпечуються розробками зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів Р. Брейлі [30], Р. Мертона [29], Є. Брігхема [28], І. Т. Балабанова [3], І.О. Бланка [6], М.Р. Лучко [12], О.В. Ареф'єва [2], В.В. Ковальова [8], У.П. Лихоти [11], Ю.В. Петленка [16], І.В. Спасіва [20], Н.В. Тарасенка [23], О.О. Терещенка [24] та ін.

Метою написання даної випускової кваліфікаційної роботи є розробка пропозицій щодо вдосконалення управління вартістю капіталу підприємства на основі дослідження теоретико-методологічних основ управління вартістю капіталу та результатів аналізу його стану на діючому підприємстві.

Виходячи з поставленої мети, завданнями написання випускової кваліфікаційної роботи є:

- дослідити теоретико-методологічні основи управління вартістю капіталу підприємства;
- проаналізувати обсяг, структуру та вартість капіталу реально діючого підприємства та фактори, що вплинули на її рівень в релевантному періоді;
- обґрунтувати інформаційну модель управління вартістю капіталу реально діючого підприємства;

- обґрунтувати обсяг і структуру капіталу реально діючого підприємства на плановий період;
- визначити цільове значення вартості капіталу реально діючого підприємства на плановий період.

Об'єктом дослідження є процес управління вартістю капіталу підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні підходи до управління вартістю капіталу на підприємстві торгівлі.

Методи дослідження. При написанні випускової кваліфікаційної роботи були використані наступні методи: діалектичний метод пізнання, загальнонаукові методи: індукція, дедукція, аналіз, синтез і аналогія. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій щодо вдосконалення методів управління вартістю капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» та шляхів підвищення його ефективності.

Методологічною та інформаційною базою дослідження є: чинні законодавчі і нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали Державної служби статистики України, інших публічних статистичних видань та аналітичних оглядів, фінансової та статистичної звітності ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» і його управлінського обліку за 2018-2020 роки.

Практичне значення дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає в удосконаленні процесу управління капіталом підприємства та підвищенні ефективності його функціонування за допомогою реалізації методичного забезпечення, яке дозволяє детально проаналізувати і здійснити узагальнену оцінку кругообігу капіталу, своєчасно реагувати на негативні відхилення та приймати управлінські рішення щодо їх подолання, отримати об'єктивну інформацію щодо рівня ефективності процесу управління капіталом підприємства, виявити недоліки у плануванні і проблеми у функціонуванні не тільки сукупного капіталу, а й окремих його структурних частин на стадіях залучення, розміщення й використання. Практичні результати випускної кваліфікаційної роботи використовуються в діяльності ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет».

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати наукового дослідження було оприлюднено в науковій статті та обговорено на загально університетській студентській науковій конференції.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, додатків і списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 73 сторінок, в т.ч. 14 таблиць; список використаних джерел містить 30 найменувань, викладених на 3 сторінках. Робота містить 9 додатків, викладених на 26 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Управління капіталом підприємства здійснюється за допомогою оцінки його вартості. Концепція такої оцінки вказує на те, що капітал як один з факторів виробництва має певну вартість, що впливає на обсяг витрат підприємства. Концепцію вартості капіталу доцільно розглядати як одну із базових у системі управління фінансовими ресурсами підприємства.

В свою чергу, в розрізі заданої тематики даного розділу, першочерговим завданням вбачається виокремлення основних структурних частин процесу управління вартістю капіталу підприємства, що неможливо без визначення сутності поняття «капітал підприємства» та джерел його формування.

З позиції фінансового менеджменту капітал підприємства характеризує спільну вартість засобів в грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів. Капітал підприємства є основним чинником виробництва [27, с. 234].

В економічній теорії здебільшого наводиться чимало значень поняття «капітал підприємства». У наукових роботах із вказаної проблематики, як правило, виділяють функціональні особливості капіталу, його речовинні ознаки, вплив на утворення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства. Розмаїття поглядів стосовно визначення капіталу підприємства зумовлене, перш за все, неоднозначним трактуванням суті капіталу у вітчизняній та зарубіжній літературі.

Критичне дослідження дефініції та генезису капіталу дає змогу констатувати, що характеристиками визначення природи капіталу є дві протилежні точки зору: з одного боку, економісти трактують капітал як сукупність матеріальних цінностей, з іншого боку-як вартість, вона авансується до придбання факторів виробництва. З точки зору історичної еволюції категорії «капітал» виділяють три основні підходи до його формування, які представлені в табл. 1.1.

Основні підходи до формування капіталу підприємства

№	Автори	Характеристика підходу
1	У. Стаффорд, Т. Мен, А. Монкретєн, Ф. Кене, В. Мірабо.	Капітал як основний чинник виробництва, фундамент економічного прогнозування і головний інструмент економічної політики держави.
2	А. Сміт, Д. Рікардо, Ст. Мілль, Ж-Б. Сей, А. Маршал, Дж. Кейнс, Дж.Р. Хікс.	Капітал як цінності і послуги, за участю яких створюється всякий новий дохід. Макроекономічна природа капіталу проявляється у вигляді фінансово – грошового сектора економіки.
3	К.Маркс, Ф.Енгельс, М. Фрідмен, П. Лоффер, Е. Хансен, Дж. Робінсон.	Капітал як відносини, які витікають з монополізації власності на засоби виробництва в руках підприємців і відсутність таких у пролетаріату.

Складено на підставі джерел [15, 18]

У сучасній західній економіці капітал інтерпретується як довгострокове благо, створене людьми для виробництва інших товарів і послуг. Це визначення капіталу є загальною основою для різних понять, що використовуються у вживаній та економічній літературі. Проте сучасні вітчизняні вчені по-різному трактують капітал.

Так, І.Т. Балабанов зазначає, що капітал — це частина фінансових ресурсів; це гроші, випущені в обіг, і доходи, що вони приносять від цього обігу [3, с. 89].

Д.Е. Пономарьов відзначає, що капітал це засоби, вкладені в суб'єкт господарювання на початку або впродовж господарської діяльності з метою отримання прибутку (доходу) [18, с. 62].

І.Р. Почтар дає таке визначення: капітал – це фінансові ресурси, які використовуються на розвиток виробничого процесу (покупка сировини, товарів і інших предметів праці, робочої сили, інших елементів виробництва), що складають капітал в його грошовій формі [19, с. 112].

У.П. Лихота вважає, що капітал — це фінансові кошти підприємства, відображені в пасиві його бухгалтерського балансу. При цьому фінансовий капітал поділяється на власний, тобто сформований за рахунок власних джерел фінансових ресурсів, і позичковий, формування якого здійснюється за рахунок позичкових фінансових джерел [11, с. 71].

В.Г. Білоліпецький визначає капітал як частину фінансових ресурсів, задіяних

підприємством в оборот, і доходи, що вони приносять від цього обороту. У цьому розумінні капітал виступає як перетворена форма фінансових ресурсів [4, с. 89].

Тому визначення капіталу залежить від того, як кожен автор трактує це поняття. Проте всі ці визначення стосуються капіталу як вкладення фінансових ресурсів (власних і позикових коштів) у підприємство для збільшення коштів у майбутньому.

У результаті аналізу вказаних вище дефініцій та наукових підходів можливо надати наступне визначення: капітал підприємства – це сукупність грошових, матеріальних і нематеріальних активів господарюючого суб'єкта, які мобілізовані з різних джерел і які беруть участь в операційних та інвестиційних процесах з метою отримання доходу та/або максимізації ринкової вартості активів підприємства.

В свою чергу, формування структури капіталу здійснюється за рахунок різних джерел фінансування. Джерела фінансування підприємства поділяють на:

- 1) фінансування за рахунок власних коштів;
- 2) фінансування за рахунок позикових коштів.

Джерела формування власних коштів, натомість, поділяються на:

- 1) зовнішні джерела (статутний фонд, емісія акцій, кошти спеціальних фондів і програм, бюджетні кошти);
- 2) внутрішні джерела (нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування, продаж активів, скорочення дебіторської заборгованості).

Джерела формування позикових коштів поділяються на:

- 1) довгострокові (довгострокові кредити банків, довгострокові кредити небанківських фінансових установ, випуск облігацій, лізинг);
- 2) короткострокові (короткострокові кредити банків, короткострокові кредити небанківських фінансових установ, видані векселі, кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, поточна заборгованість за розрахунками) [9, с. 37-38].

Наступним елементом в розрізі визначення поняття «вартість капіталу підприємства» є структура капіталу.

Структура капіталу – це особлива логічна концепція, запроваджена в сучасному фінансовому аналізі, щоб вказати співвідношення джерел запозичень та власного

фінансування, яке прийнято підприємством для реалізації ринкової стратегії [13, с. 148].

З огляду наукової літератури виокремлюються наступні ключові фактори впливу формування структури капіталу:

- 1) рівень оподаткування прибутку підприємств;
- 2) етап життєвого циклу компанії та темпи його розвитку;
- 3) рівень рентабельності діяльності;
- 4) приналежність до певної галузі;
- 5) рівень концентрації власного капіталу;
- 6) відношення кредиторів до підприємства;
- 7) стан кон'юнктури на товарному та фінансовому ринках;
- 8) фінансовий менталітет власників та фінансових менеджерів [10, с. 68].

Необхідно зазначити, що немає загального правила або моделі для забезпечення оптимальної структури капіталу підприємства. Під впливом різних факторів підприємство повинно знаходити раціональний розмір і структуру капіталу в залежності від виду діяльності, політики засновників та стану справ.

В контексті забезпечення системно-логічного підходу до розкриття тематики даного розділу, з урахуванням зазначених вище наукових напрацювань, можливо перейти до характеристики поняття «вартість капіталу підприємства».

Перше, що необхідно підкреслити, це те, що вартість капіталу підприємства залежить від впливу багатьох факторів, зокрема від структури капіталу. Тому ефективне функціонування капіталу потребує постійної оцінки його вартості та оптимізації структури.

Велика кількість українських компаній зіткнулися з серйозними труднощами щодо джерел фінансування і в них немає можливості сформувати оптимальну структуру капіталу. Тому сьогодні актуальними є питання формування обґрунтованої структури та оцінки вартості капіталу бізнесу. У фінансовому управлінні визначення вартості корпоративного капіталу та аналіз його структури мають вирішальне значення.

Дж. К. Шім вважає, що визначення вартості капіталу — це норма прибутку, яку компанія надає за свої цінні папери, щоб зберегти їхню ринкову вартість.

Показник вартості капіталу також описаний Джеймсом К. Ван Хорном як необхідна постачальниками капіталу ставка доходності для різноманітних типів фінансування бізнесу [11, с. 31].

Найпростіше і найбільш зрозуміле визначення цього поняття запропонував І. Бланк, який під вартістю капіталу розумів ціну, яку компанія повинна заплатити за його залучення з різних джерел. Класифікацію капіталу підприємства, запропоновану І.А. Бланком представлена в дод. А.

В. Ковальов зазначає, що вартість капіталу кількісно виражається у відносних річних витратах з обслуговування своїх зобов'язань перед власниками та інвесторами, тобто є відносним показником, який розраховується у відсотках. Водночас науковець стверджує, що поняття вартості капіталу характеризує безумовні витрати суб'єкта господарювання, пов'язані із залученням капіталу [8].

Р. Слав'юк вважає, що показник вартості капіталу є розрахунковим, багатозначним та багатосуб'єктним [22, с. 1154].

Н. Пойда-Носик наголошує на тому, що вартість капіталу підприємства як узагальнюючий показник ціни всіх залучених ним у господарську діяльність ресурсів можна розглядати з таких аспектів:

- 1) для підприємства, що залучає власні фінансові ресурси, вона є платою за користування фінансовими ресурсами;
- 2) для інвестора вона є рівнем доходності, очікуваний ним від вкладення капіталу в це підприємство;
- 3) під час залучення позикових коштів вона є мінімальним рівнем рентабельності, що має забезпечити підприємство для беззбиткової діяльності [17, с. 120].

На думку Г.І. Міокової, вартість капіталу – це ціна, яку компанія платить за його залучення з певного джерела. Із точки зору кредиторів та інвесторів, вартість капіталу – це норма прибутку, яку вони хочуть отримати за свій капітал, надаючи його для використання. Рівень вартості капіталу істотно відрізняється в окремих її елементах (компонентах). Для того, щоб вартість кожного елемента капіталу була порівняною, це виражається річною відсотковою ставкою. Частка кожного елемента капіталу нестабільна постійна і значно піддається коливанням часу під

впливом різних чинників [14].

Узагальнюючи вказані вище напрацювання, можливо визначити, що вартість капіталу — це ціна сукупних елементів капіталу, що створюють його структуру. З точки зору доцільності його формування господарська діяльність підприємства ефективно використовується за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел.

Рівень вартості капіталу є важливим показником для вимірювання рівня корпоративної ринкової вартості. Зменшення вартості капіталу призводить до відповідного зростання ринкової вартості підприємства, і навпаки. Досить чітко ця залежність простежується на діяльності акціонерних компаній публічного типу, і ціни на акції таких компаній збільшуються або зменшуються в міру зменшення або збільшення вартості їх капіталу. Тому управління вартістю капіталу є одним із важливих напрямків підвищення ринкової вартості компанії [7].

Управління вартістю капіталу підприємства будується на врахуванні низки факторів, на які підприємство може впливати власною політикою фінансування капіталу та майна або тільки враховувати при виборі джерела фінансування. До факторів, що невідконтрольні підприємству, належать такі [25, с. 142]:

- 1) розмір ринкової вартості фінансових кредитів, який визначає вартість усіх видів позикового капіталу;
- 2) розмір ринкової премії за ризик, що впливає на ринковий курс акції на фондовому ринку, тобто на вартість власного капіталу акціонерного товариства;
- 3) ставки податку на прибуток, що враховуються в розмірі процентної ставки (високі податки підвищують вартість позикового капіталу) і при оподаткуванні дивідендів (високі податки підвищують вимоги інвесторів до доходу на вкладений капітал).

До факторів, на які підприємство може впливати при плануванні цільової вартості капіталу, належать:

- 1) дивідендна політика підприємства;
- 2) інвестиційна політика підприємства, яка впливає на середньозважену вартість капіталу ризиком прийнятих до реалізації проектів розвитку.

Важливим у процесі управління вартістю капіталом підприємства є його оцінювання. Оцінювання вартості капіталу підприємства має ґрунтуватись на

певних принципах, характеристика яких зазначена в дод. Б. Ключовим етапом оцінювання вартості капіталу суб'єкта господарювання є фінансовий аналіз, який характеризує реальний фінансовий стан підприємства та ступінь впливу фінансових ризиків. Результати фінансового аналізу визначають можливість прогнозування доходів та витрат суб'єкта господарювання.

При цьому для оцінки фінансового стану підприємства традиційно використовуються такі показники, як фінансова стійкість, ліквідність, ефективність (рентабельність), ділова активність. Особливу роль у цій оцінці відіграють показники ринкової активності, які характеризують рівень існування суб'єкта господарювання на фондовому ринку та відображають вартість та прибутковість цінних паперів його компанії [22].

Таким чином, оцінювання вартості капіталу здійснюється на основі наступних теоретико-методичних підходів (рис.1.1.).

Рис. 1.1. Класифікація методичних підходів до оцінювання вартості капіталу підприємства [10, 21]

Виходячи із даних на рисунку теоретико-методологічні підходи до оцінювання вартості капіталу включають наступні підходи:

1. Витратний підхід до оцінювання дає змогу оцінити підприємство на основі визначення тієї сукупності активів, яких буде достатньо для виробництва визначеного обсягу продукції. Такий підхід доцільно та можливо застосовувати в таких випадках:

- 1) на підприємстві здійснюють індексування необоротних активів на рівень інфляції;
- 2) для оцінювання вартості капіталу підприємства можна використати лише фінансову

звітність суб'єкта господарювання; 3) якщо паралельно зі втратним методом оцінювання можна здійснити оцінювання вартості капіталу альтернативними підходами. Результат, який отримують під час застосування витратного підходу, відображає вартість капіталу підприємства в момент оцінювання [21].

2. За порівняльного підходу вартість капіталу суб'єкта господарювання залежить від ринкової кон'юнктури, що здійснюється шляхом порівняння договорів купівлі-продажу аналогічних об'єктів. Обов'язковими умовами цього є наявність розвинутого ринку нерухомості та відсутність асиметричної інформації.

3. Особливість дохідного методу полягає в тому, що в його основі лежить поточна вартість очікуваних доходів від максимально ефективної фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Проте такий метод не може бути застосований до збиткових підприємств та неприбуткових організацій. Показники розраховують за методом прямої капіталізації доходу та за методом дисконтування грошових потоків [10].

Загалом оцінювання вартості капіталу необхідно послідовно здійснювати за наступними трьома етапами:

- 1) оцінка вартості власного капіталу;
- 2) оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу;
- 3) оцінка середньозваженої вартості капіталу підприємства в цілому.

Середньозважена вартість капіталу (Weighted Average Cost of Capital = WACC) характеризує відносний рівень загальної суми витрат, пов'язаних із залученням капіталу з різних джерел і розраховується за формулою:

$$CЗВК = \frac{\sum_{i=1}^n B_i \cdot ПВ_i}{\sum_{i=1}^n ПВ_i} \quad (1.1)$$

де B_i – вартість i -го елемента капіталу;

$ПВ_i$ – частка i -го елемента капіталу в загальному обсязі капіталу підприємства.

Середньозважена вартість капіталу показує середню дохідність, якої очікують капіталодавці, вкладаючи кошти в підприємство. Вона залежить від структури капіталу та вартості залучення коштів від власників.

Головна проблема, з якою стикаються фінансисти при застосуванні моделі WACC, полягає у визначенні ціни залучення власного капіталу, зокрема значення очікуваної ставки вартості власного капіталу. Це питання досі не знайшло свого повного вирішення ні в теорії, ні в практиці. Серед можливих способів розрахунку очікуваної ставки вартості власного капіталу можна розглядати такі [7]:

1. Модель оцінки капітальних активів (Capital Asset Pricing Model, CAPM) передбачає розрахунок вартості власного капіталу за формулою:

$$k_e = k_f + (k_m - k_f)\beta, \quad (1.2)$$

де k_e – вартість власного капіталу;

k_f – безризикова ставка дохідності на ринку;

k_m – очікувана дохідність ринкового портфелю інвестиції;

β – бета коефіцієнт.

Безризикова ставка дохідності на ринку – це ставка дохідності інвестицій в активи з максимально мінімізованим у наявних ринкових умовах ризиком (його рівнем можна знехтувати і приймати такі інвестиції безризиковими). Безризиковою ставкою дохідності частіше за все рекомендується приймати дохідність за державними цінними паперами.

2. Відношення чистого прибутку на одну акцію до ринкового курсу акцій.
 3. Експертний метод підрахунку компонентів ризику.
 4. Модель приросту дивідендів (модель Гордона), відповідно до якої дивіденди розглядаються як єдиний вид доходу, який виплачується або може бути виплачений у майбутньому в результаті інвестування в акції будь-якої акціонерної компанії. Отже, ринкова ціна акцій визначається ставкою дисконту, необхідною для очікуваних дивідендів. Згідно із цією моделлю, вартість власного капіталу (ВВК) розраховується за формулою:

$$\text{ВВК} = \frac{D_n}{P_o} + g, \quad (1.3)$$

де D_n – прогнозна величина дивідендів у наступному періоді;

P_o – ринкова ціна акції;

g – прогнозований темп щорічного зростання дивідендів.

Достовірність визначення вартості власного капіталу, згідно з моделлю зростання дивідендів, тісно пов'язана з точністю оцінки показника g у формулі (1.3), значення якого суттєво впливає на шукану величину вартості власного капіталу.

Необхідною умовою застосування моделі зростання дивідендів для оцінки вартості власного капіталу є систематичний характер виплати акціонерними підприємствами дивідендів, розмір яких у майбутньому має стабільно зростати.

У зв'язку із досить складним фінансовим становищем більшість вітчизняних підприємств протягом багатьох років не виплачують дивідендів, не мають послідовної дивідендної політики і реінвестують майже весь прибуток у розвиток своєї фінансово-господарської діяльності чи не розподіляють цей прибуток.

Серед цих методів найточнішою, але й найскладнішою є модель власного капіталу CAPM, яка базується на економіко-статистичних методах. Найпростішим і тому не дуже точним є експертний метод для розрахунку компонентів ризику. Його перевагою є можливість використання широким колом фахівців.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що політика управління вартістю капіталу підприємства являє собою особливий напрямок корпоративної фінансової політики. Беручи до уваги потенціал компанії, вона зосереджена на управлінні ціною, яку сплачує компанія за залучення коштів з різних джерел за конкретних ринкових умов.

Дана політика полягає у побудові системи регулювання структури та обсягу капіталу з метою підтримки її на заданому рівні, що відповідає обраному критерію (рівень рентабельності, фінансової стійкості, вартість підприємства або іншому). Загалом, ефективність організації політики управління вартістю капіталу багато в чому визначає фактори, що впливають на ринкову вартість підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

1.1. Динаміка обсягу та структури капіталу підприємства

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ" (ЄДРПОУ 35442481) зареєстроване за адресою: Україна, 04073, місто Київ, проспект Степана Бандери, будинок 15-А, дата заснування 31.10.2007. Статутний капітал 2 086 187 627 грн.

Основний вид діяльності: 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

«Ашан Україна» - це український сегмент французьких Ашанів «Auchan SA» (Франція). Україна стала дванадцятою країною, де французька торговельна мережа «Auchan Group» відкрила свої гіпермаркети. Управління всією діяльністю «Ашан» в Україні покладено на компанію «Ашан Україна Гіпермаркет», яка в свою чергу має у своєму складі ряд структурних підрозділів, серед яких, консалтингові, фінансові та будівельні компанії. Станом на вересень 2021 року в Україні функціонує 22 гіпермаркети мережі. Гіпермаркети відкриті в Києві, Харківській області, Київській, Дніпропетровській, Запорізькій, Львівській області та ін.

В структурі Ашан є підрозділи, які займаються розвитком безпосередньо «Ашану» і торгової мережі «Ашан». «Ашан» - це великий гравець в своєму сегменті, який вже кілька років на ринку України та інших країн працює, навіть в умовах карантину та криз. Тож можна зробити висновок, що керівництво в ході господарської діяльності підприємства вдало будує стратегічні напрямки розвитку, наявний постійний контроль основних показників фінансового стану підприємства, ступеню його автономії, постійно оцінюється вартість капіталу підприємства та приймаються відповідні рішення своєчасно.

Обираючи серед класифікації методичних підходів до оцінювання вартості капіталу підприємства метод, за яким ми будемо проводити детальний аналіз вартості капіталу, зупинимось на витратному підході. Витратний метод обраний нами тому, що в нас є дані фінансової звітності для аналізу. Фінансова звітність

складається із наступних форм:

1. Балансу (звіту про фінансовий стан) (дод. В);
2. Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (дод. Г);
3. Звіту про рух грошових коштів;
4. Звіту про власний капітал (дод. Д);
5. Приміток до фінансової звітності

Завдяки аналізу фінансової звітності інвестори та власники зможуть своєчасно та безперервно отримувати інформацію про придбання, продаж та володіння цінними паперами, участь у капіталі підприємства, оцінювати якість управління, визначати суми дивідендів, що підлягають розподілу. Керівництво підприємства зможе регулювати діяльність підприємства. Банки, постачальники та інші кредитори зможуть отримувати інформацію про забезпечення зобов'язань підприємства, оцінку спроможності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання та інше.

На основі даних балансу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» (дод. В) розглянемо обсяг, склад, структуру капіталу та динаміку основних показників за допомогою таблиць.

Дані таблиці 2.1 свідчать про те, що підприємство фінансує свою діяльність тільки за рахунок позикового капіталу. Зокрема в складі позикового капіталу підприємства спостерігаємо наявність і довгострокового, і короткострокового позикового капіталу. За 2019 рік загальна сума капіталу підприємства збільшилася на 192,720 млн. грн, що склало 12,66%. Таке збільшення було викликано зростанням довгострокового, і короткострокового позикового капіталу підприємства (на 52,57% та 12,66% відповідно). В основному збільшення позикового капіталу було викликано значним зростанням товарного кредиту, що склало 133,897 млн.грн та залученням довгострокового банківського кредиту, що зріс на 205,803 млн.грн. В той же час обсяг залученого підприємством кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці знизився на 532 тис. грн., що склало 70,65%.

За 2020 рік капітал підприємства збільшився на 1001,578 млн. грн., що склало 58,41%. Цього разу збільшення капіталу було викликано зростанням обсягу

короткострокового позикового капіталу та власного капіталу. Зокрема власний капітал збільшився на 54,43% за рахунок зменшення непокритого збитку, що склав 20,14%.

Таблиця 2.1

**Динаміка обсягу та складу капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет»
за 2018-2020 рр.**

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
	на 31.12.18	на 31.12.19	на 31.12.20	на 31.12.19	на 31.12.20	на 31.12.19	на 31.12.20
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	635628	635628	635628	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-1000984	-1200691	-999421	-199707	201270	-16,63	20,14
Неоплачений капітал	-5962	-5962	-5962	-	-	-	-
Усього	-371318	-571025	-369755	-199707	201270	-34,97	54,43
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	394214	600017	339886	205803	-260131	52,21	-43,35
Інші довгострокові зобов'язання	1268	3388	5607	2120	2219	167,19	65,50
Усього	395482	603405	345493	207923	-257912	52,57	-42,74
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	106861	32484	751741	-74377	719257	-69,6	2214,19
Поточна кредиторська заборгованість: за товари, роботи, послуги	670212	804109	1413194	133897	609085	19,98	75,75
за розрахунками з бюджетом	10865	44293	300100	33428	255807	307,67	577,53
за розрахунками з оплати праці	753	221	672	-532	451	-70,65	204,07
за одержаними авансами	1800	4730	4432	2930	-298	162,78	-6,30
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	657924	699057	177794	41133	-521263	6,25	-74,57
Поточні забезпечення	23530	23612	29219	82	5607	0,35	23,75
Інші поточні зобов'язання	25793	73736	63310	47943	-10426	185,88	-14,14
Усього	1497738	1682242	2740462	184504	1058220	12,32	62,91
Разом позиковий капітал	1893220	2285647	3085955	392427	800308	64,89	20,16
Разом капітал	1521902	1714622	2716200	192720	1001578	12,66	58,41

Збільшення ж позикового капіталу відбулося в основному за рахунок збільшення обсягу залучення короткострокового банківського кредиту у розмірі 719,257 млн. грн,

торгового кредиту на 609,085 млн. грн та заборговаості за розрахунками з бюджетом, яка зросла на 255,807 млн. грн. Слід зазначити, що довгостроковий банківський кредит за даний період зменшився на 260,131 млн. грн півріччя з минулим роком, що складає 43,35%. Отже, можна зробити висновок, що підприємство в 2020 році збільшило фінансування поточної діяльності за рахунок короткострокових кредитних ресурсів.

Нижче в таблиці розрахуємо та проаналізуємо структуру капіталу підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка структури капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» за 2018-2020 рр.

Показники	Питома вага, %			Абсолютний приріст, тис. грн	
	на 31.12.18	на 31.12.19	на 31.12.20	на 31.12.19	на 31.12.20
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	-1,71	-1,11	0,23	0,5987	1,3471
Неоплачений капітал	0,02	0,01	0,00	-0,0056	-0,0126
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2,70	2,10	-0,37	-0,5931	-2,4706
Усього	-0,24	-0,33	-0,14	-0,0890	0,1969
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Довгострокові кредити банків	25,90%	34,99%	12,51%	0,0909	-0,2248
Інші довгострокові зобов'язання	0,08%	0,20%	0,21%	0,0011	0,0001
Усього	25,99%	35,19%	12,72%	0,0921	-0,2247
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банку	7,02%	1,89%	27,68%	-0,0513	0,2578
Поточна кредиторська заборгованість: за товари, роботи, послуги	44,04%	46,90%	52,03%	0,0286	0,0513
за розрахунками з бюджетом	0,71%	2,58%	11,05%	0,0187	0,0847
за розрахунками зі страхування	0,00%	0,00%	0,00%	0,0000	0,0000
за розрахунками з оплати праці	76514,86%	22525,38%	0,02%	-539,8948	-225,2536
за одержаними авансами	0,12%	0,28%	0,16%	0,0016	-0,0011
заборгованість із внутрішніх розрахунків	43,23%	40,77%	6,55%	-0,0246	-0,3422
Поточні забезпечення	1,55%	1,38%	1,08%	-0,0017	-0,0030
Інші поточні зобов'язання	1,69%	4,30%	2,33%	0,0261	-0,0197
Усього	98,41%	98,11%	100,89%	-0,0030	0,0278
Разом позиковий капітал	124,40%	133,30%	113,61%	0,09	-0,20
Разом капітал	100%	100%	100%	-	-

Дані табл. 2.3 свідчать про те, що підприємство фінансує свою діяльність в основному за рахунок позикового капіталу, а саме за рахунок тварного кредиту, частка якого впродовж 2018 – 2020 років зростає від 44,04% до 55,03%. Власний капітал був від'ємний і тому його частка в загальній сумі капіталу підприємства складала не більше як -14%. Така ситуація свідчить про достатньо низький рівень фінансової стійкості, залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Впродовж періоду, що аналізується, структура капіталу підприємства не зазнала суттєвих змін. Якщо на 31.12.19 порівняно з 31.12.18 частка власного капіталу зменшилась (на 0,089 процентних пункти), то на 31.12.20 порівняно з 31.12.19 ситуація була дещо іншою: частка позикового капіталу в загальній сумі капіталу підприємства зменшилась практично на 0,20%. Це в основному відбулося за рахунок зменшення частки внутрішньої кредиторської заборгованості в обсязі джерел фінансування.

Тепер проаналізуємо форму 4 «Звіт про власний капітал підприємства» за період 2018-2020 років. Подивимось, чи була проведена переоцінка активів як один зі шляхів збільшення вартості чистих активів підприємства, а також проаналізуємо структуру статутного капіталу підприємства. Ми звели показники із цього звіту за 3 роки в табл. 2.3.

Таким чином, із таблиці добре видно, що причиною від'ємного власного капіталу підприємства є отримання збитків за 2018-2019 рр. За три роки, починаючи з 2018 підприємство лише в 2020 році отримало 202 990 тис. грн прибутку, що зменшило накопичений збиток підприємства.

Ми також бачимо, що сума зареєстрованого капіталу не змінилася, не були проведені заходи щодо збільшення вартості чистих активів підприємства (не була проведена переоцінка/дооцінка активів підприємства), що б збільшило вартість власного капіталу на суму капіталу в дооцінках.

Це б сприяло збільшенню вартості всієї компанії, а також зменшило б рівень збитків за статтею «Власний капітал». Також на статтю «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» вплинули бухгалтерські коригування залишків на початок періоду.

**Зведені показники звітів про власний капітал ТОВ «Ашан Україна
Гіпермаркет» за 2018-2020 рр.**

Рік	Стаття	Зареєстрований капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Всього
2018 рік	Залишок на початок періоду	635628	-715824,00	-5962,00	-86158,00
	виправлення помилок	-	5918,00	-	5918,00
	Скоригований залишок на початок року	635628	-709906,00	-5962,00	-80240,00
	Чистий прибуток (збиток) за звітний період	-	-291078,00	-	-291078,00
	Залишок на кінець періоду	-	-1000984,00	-5962,00	-371318,00
2019 рік	Залишок на початок періоду	635628	-1000984,00	-5962,00	-371318,00
	виправлення помилок	-	-4100,00	-	-4100,00
	Скоригований залишок на початок року	635628,00	-1005084,00	-5962,00	-375418,00
	Чистий прибуток (збиток) за звітний період	-	-195607,00	-	-195607,00
	Залишок на кінець періоду	-	-1200691,00	-5962,00	-571025,00
2020 рік	Залишок на початок періоду	635628,00	-1200691,00	-5962,00	-571025,00
	виправлення помилок	-	-1720,00	-	-1720,00
	Скоригований залишок на початок року	635628,00	-1202411,00	-5962,00	-572745,00
	Чистий прибуток (збиток) за звітний період	-	202990,00	-	202990,00
	Залишок на кінець періоду	635628,00	-999421,00	-5962,00	-369755,00

Отже, здійснивши аналіз обсягу, складу та структури капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет», можна констатувати, що на підприємстві обсяг капіталу має чітку тенденцію до зростання. Зростання капіталу відбулося в основному за рахунок збільшення обсягу позикового капіталу, що є негативним в нашому випадку, адже капітал підприємства і так цілком складається з позикового капіталу. Більше того, власний капітал має від'ємне значення за досліджуваний період через отримання збитків. Позитивним є те, що підприємство отримало прибуток в останньому році, що зменшило накопичений збиток підприємства і частку позикового капіталу в загальній структурі капіталу.

2.2. Оцінка вартості капіталу підприємства та факторів, що вплинули на її рівень

Однією із важливих передумов ефективного управління капіталом підприємства є оцінка його вартості. Показник вартості капіталу є критерієм оцінки і формування відповідного типу політики фінансування підприємством своїх активів (у першу чергу — оборотних). Виходячи з реальної вартості використовованого капіталу та оцінки майбутньої її зміни, підприємство формує агресивний, компромісний або консервативний тип політики фінансування активів.

Чисті активи товариства з обмеженою відповідальністю (далі ТОВ) характеризують фінансовий стан справ товариства. Даний показник необхідний при оцінці прибутковості ТОВ, при збільшенні або зменшенні статутного капіталу, а також враховується при виплаті дійсної вартості часток учасникам при виході чи виключенні з ТОВ. Власний капітал – це різниця між активами та зобов'язаннями підприємства, тобто джерелом формування чистих активів є власний капітал.

Для ефективного аналізу вартості власного капіталу дані потрібно аналізувати на основі мінімум трьох останніх років, якщо підприємство здійснює свою діяльність більше трьох років.

Таким чином, з табл. 2.4. ми бачимо, що сума чистих активів ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» є меншою за його зареєстрований капітал. Ця тенденція за період з 2018 року негативна, тобто в 2020 році сума чистих активів з «-» збільшилася на 283 597 тис. грн. Негативна величина чистих активів означає, що розмір боргів ТОВ перевищує суму майна товариства на 369 755 тис. грн в 2020 році (для порівняння у в 2017 році цей показник склав -86 158,00 тис. грн).

Маючи негативні чисті активи керівництво та бухгалтерія повинні до річного звіту включати результати аналізу причин та факторів, які, на думку одноосібного виконавчого органу, ради директорів, призвели до цього, а також розробляти заходи щодо приведення вартості чистих активів ТОВ у відповідність до розміру його статутного капіталу.

Таблиця 2.4

Аналіз чистих активів підприємства ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» за 2018-2020 рр.

Показник	Значення показника						Зміна	
	тис.грн				в % до валюти баланса		тис.грн (гр.5-гр.2)	± % ((гр.5-гр.2) : гр.2)
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	на початок періоду (31.12.2017)	на кінець періоду (31.12.2020)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Активи	1197580	1521902	1714622	2716200	100,00%	127,08%	1 518 620,00	126,81%
2. Зареєстрований капітал	635628	635628	635628	635628	53,08%	53,08%	0,00	0,00%
3. Зобов'язання	1283738	1893220	2285647	3085955	107,19%	158,09%	1 802 217,00	140,39%
4. Чисті активи	-86158	-371318	-571025	-369755	-7,19%	-31,01%	-283 597,00	329,16%
Баланс	1197580	1521902	1714622	2716200	-	-	-	-

Раніше згідно з ч. 4 ст. 144 Господарського Кодексу України була вимога до підприємства збільшувати свої чисті активи до розміру статутного (зареєстрованого) капіталу, або зменшувати статутний капітал, а на різницю зменшення (тобто, на збитки) потрібно було нараховувати зобов'язання. Наразі цю норму виключили.

Таким чином, є два шляхи збільшення вартості чистих активів підприємства, це:

1. Провести переоцінку активів (основні засоби та нематеріальні активи);
2. Внесення грошей на розрахунковий рахунок власниками та учасниками підприємства.

Наразі законом розміри статутних капіталів ТОВ та командних підприємств не обмежуються.

Щодо структури людського капіталу, то згідно даних фінансового звіту на 31.12.2018 – 4366 осіб, на 31.12.2019 – 4055 осіб, на 31.12.2020 – 4088 осіб. В 2019 році – кількість працюючих знизилась на 7%, а в 2020 году – відображено зріст цього виду капіталу на +1%.

Далі розрахуємо вартість окремих елементів капіталу підприємства та середньозважену вартість капіталу. Вихідні дані для розрахунку наведені в табл.2.5.

Середньозважена вартість капіталу (WACC) характеризує відносний рівень загальної суми витрат, пов'язаних із залученням капіталу з різних джерел.

Таблиця 2.5

Вихідні дані для розрахунку середньозваженої вартості капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» за 2018-2020 рр.

Показники	на 31.12.18	на 31.12.19	на 31.12.20
Сума довгострокового банківського кредиту, що залучається, тис.грн.	394214	600017	339886
Процентна ставка за банківський кредит, %.	16	16	16
Рівень витрат щодо залучення банківського кредиту до його суми, %.	0,13	0,13	0,13
Сума товарного кредиту, тис.грн.	670121	804109	1413194

Показники	на 31.12.18	на 31.12.19	на 31.12.20
За умовами контракту відстрочка платежу, днів.	25	20	20
Розмір цінової знижки при здійсненні готівкового платежу за продукцію, %.	1	1,2	1
Внутрішня кредиторська заборгованість	828794	881521	1332875
Ставка податку на прибуток, %.	18	18	18

Розрахуємо вартість окремих складових капіталу за 2020 рік.

1.1. Вартість функціонуючого власного капіталу:

$$V_{вк} = \frac{ЧП_{влас}}{ВК} \cdot 100, \quad (2.1)$$

де ЧП_{влас} — сума чистого прибутку, виплачена власникам підприємства у процесі її розподілу;

$\overline{ВК}$ — середня сума власного капіталу підприємства.

Ми не можемо розрахувати вартість функціонуючого власного капіталу, адже власний капітал підприємства має від'ємне значення, це свідчить про те, що зобов'язання компанії перевищують її активи.

1.2. Вартість довгострокового банківського кредиту:

$$V_{кр} = \frac{ВС \cdot (100 - С_{пр})}{(100 - ВЗ_{кр})}, \quad (2.2)$$

$$V_{кр} = \frac{16 \cdot (100 - 18)}{(100 - 0,13)} = 15,08\%$$

де ВС — відсоткова ставка за користування банківським кредитом, %;

С_{пр} — ставка податку на прибуток;

ВЗ_{кр} — рівень витрат по залученню банківського кредиту, у % до суми кредиту.

1.3. Вартість товарного кредиту:

$$Втк = \frac{ЦЗ \cdot 365 \cdot (100 - Спр)}{ПВ \cdot 100}, \quad (2.3)$$

$$Втк = \frac{1 \cdot 365 \cdot (100 - 18)}{20 \cdot 100} = 14,76\%$$

де ЦЗ – розмір цінової знижки при здійсненні готівкового платежу за продукцію, %;

ПВ – період надання відстрочки платежу за продукцію, в днях.

Розрахуємо частки окремих складових капіталу в загальному обсязі капіталу:

2.1. Загальний обсяг капіталу:

$$K = BK + BK + TK + BKЗ \quad (2.4)$$

$$K = -369755 + 339886 + 1413194 + 1332875 = 2716200$$

де BK – сума власного капіталу;

BK – сума банківського кредиту;

TK – сума товарного кредиту;

BKЗ – внутрішня кредиторська заборгованість – на суму що не вистачає до валюти балансу

2.2. Частка банківського кредиту:

$$ПВ_{BK} = \frac{339886}{2716200} * 100 = 12,51\%$$

2.3. Частка товарного кредиту:

$$ПВ_{TK} = \frac{1413194}{2716200} * 100 = 52,03\%$$

2.4. Частка BKЗ:

$$ПВ_{BKЗ} = \frac{1332875}{2716200} * 100 = 49,07\%$$

Розрахуємо середньозважену вартість капіталу за 2020 рік:

$$CЗBK = \frac{\sum_{i=1}^n B_i \cdot ПB_i}{\sum_{i=1}^n ПB_i} = 14,82\%, \quad (2.5)$$

де B_i – вартість i -го елемента капіталу;

$ПB_i$ – частка i -го елемента капіталу в загальному обсязі капіталу підприємства.

Отже, здійснивши оцінку вартості капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет», можна констатувати, що вартість капіталу має оптимальне значення для підприємств галузі, зважаючи на те, що ми аналізуємо торговельне підприємство. Вартість власного капіталу не впливає на загальну вартість капіталу, так як власний капітал має від'ємне значення. Маючи негативне значення власного капіталу (чистих активів) керівництво та бухгалтерія повинні до річного звіту включати результати аналізу причин та факторів, які, на думку одноосібного виконавчого органу, ради директорів, призвели до цього, а також розробляти заходи щодо приведення вартості чистих активів ТОВ у відповідність до розміру його статутного капіталу.

2.3. Аналіз ефективності управління капіталом підприємства

Для аналізу ефективності управління капіталом підприємства проаналізуємо фінансовий стан підприємства. Будемо використовувати горизонтальний, вертикальний аналіз та аналіз фінансових коефіцієнтів. В табл. 2.6 представлені результати аналізу фінансової стійкості ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет».

Показник коефіцієнту фінансового левериджу у підприємства негативний та менше нормативного значення, яке повинно бути більше 0,43. Залучений капітал в 2018 році в 5 разів більше власного, в 2019 році - в 4 рази, в 2020 році даний показник збільшився і став у 8 разів більше, ніж у попередній 2019 рік. На це вплинули наступні фактори: зменшення довгострокових кредитів, та збільшення короткострокових кредитів. Підприємство сильно залежить від залученого капіталу.

Таблиця 2.6

Основні показники фінансової стійкості ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» за 2018-2020 рр.

Показник	Роки			Зміна показника (гр.5-гр.2)	Опис показника та його нормативне значення
	2018	2019	2020		
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт автономії	-7,37	-1,71	-1,11	6,26	Відношення власного капіталу до суми капіталу. Коефіцієнт автономії характеризує частку власності власників підприємства у сумі активів. З погляду інвесторів і кредиторів що стоїть значення коефіцієнта, тим менше ризик втрати інвестицій вкладених у підприємство та наданих йому кредитів. Нормальне значення: щонайменше 0,45 (оптимальне 0,55-0,7).
2. Коефіцієнт фінансового левериджу	-5,10	-4,00	-8,35	-3,25	Ефект фінансового важеля характеризує приріст рентабельності власного капіталу підприємства у зв'язку із залученням позикових коштів. Нормальне значення: трохи більше 1,22 (оптимальне 0,43-0,82).
2а. Рентабельність власного капіталу	-0,78	-0,34	-0,55	0,23	
3. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,202	0,122	0,091	-0,11	Відношення власних оборотних засобів до оборотних активів. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами визначається як відношення різниці власного капіталу та необоротних активів підприємства до його оборотних активів. Сенс коефіцієнта в тому, що необоротні активи, які є низьколіквідними, мають бути повністю покриті стійким джерелом коштів — власним капіталом. При цьому має залишатись якась частина капіталу для фінансування підприємством поточної діяльності. Нормальне значення: 0,1-0,5 та більше.
4. Індекс постійного активу	-1,10	-0,84	-1,15	-0,05	Відношення вартості необоротних активів до величини власного капіталу організації. Індекс постійного активу - показує, яка частка власних джерел коштів спрямовується на покриття необоротних активів, тобто основної частини виробничого потенціалу підприємства. Він характеризує питому вагу іммобілізованих коштів у власному капіталі.
5. Коефіцієнт покриття інвестицій	0,74	0,73	0,84	-0,05	Формула визначення коефіцієнта покриття інвестицій виглядає як співвідношення оборотних фондів організації до величині поточних зобов'язань. Подільне – сума готівкових і безготівкових коштів, що у розпорядженні підприємства. До неї додається величина дебіторської заборгованості, вартість товарно-матеріальних цінностей, інших оборотних фондів. Нормальне значення цієї галузі: щонайменше 0,7.

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6
6. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	цей показник ми не можемо розрахувати, тому як на підприємстві протягом 2017-2020 років негативне значення власного капіталу				Відношення власних оборотних засобів до джерел власних коштів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, наскільки мобільні власні джерела коштів з фінансової точки зору. Нормативне значення – 0,5. не менше 0,5. (Коефіцієнт не розраховується при негативному власному капіталі)
7. Коефіцієнт мобільності майна	0,73	0,716	0,842	0,11	Відношення оборотних засобів до вартості всього майна. Характеризує галузеву специфіку організації.
8. Коефіцієнт мобільності оборотних коштів	0,28	0,21	0,14	-0,13	Відношення найбільш мобільної частини оборотних коштів (коштів та фінансових вкладень) до загальної вартості оборотних активів.
9. Коефіцієнт забезпеченості запасів	0,20	0,10	0,10	-0,05	Відношення власних оборотних засобів до вартості запасів. Нормальне значення: 0,5 та більше.
10. Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,79	0,79	0,79	0,00	Відношення короткострокової заборгованості до суми заборгованості.

Коефіцієнт автономії має негативне значення, це свідчить про збільшення ризику втрати інвестицій, які були вкладені в підприємство інвесторами та кредиторами. Підприємство повністю залежить від наданих йому кредитів.

Рентабельність капіталу у підприємства негативна, що говорить про те, що, капітал не створює додаткової вартості, а збитки ростуть.

Значення коефіцієнта забезпеченості власним оборотним капіталом в 2018-2019 рр. Було нормативним, тобто більше ніж 0,1 (в 2018 році цей показник склав 0,2, а в 2019 - 0,12). В 2020 році коефіцієнт знизився до 0,09, що свідчить про ймовірність визнання структури балансу незадовільною, а самого підприємства неплатоспроможним у поточному періоді.

Індекс постійного активу є негативним та має тенденцію до подальшого зниження, тобто на покриття необоротних активів підприємство не тільки не направляє власні кошти, але й залучає додаткові позикові кошти.

Дільник коефіцієнту покриття інвестицій представлений позиковими коштами з періодом погашення до дванадцяти місяців, боргами перед постачальниками сировини, послуг, бюджетом та позабюджетними фондами, а також іншими поточними зобов'язаннями. За підсумками розрахунку ми можемо зробити висновок по платоспроможності нашого підприємства. Таким чином, якщо підприємству буде потрібно погасити одразу всі свої довгострокові зобов'язання, то для цього знадобляться всі грошові кошти і термінове повернення дебіторської заборгованості, це забезпечувальна база під інвестиції. В 2018 році підприємство змогло би покрити одразу всю довгострокову заборгованість на 74%, в 2019 - на 73%, в 2020 році - на 84%. Ріст показника в 2020 році пояснюється тим, що підприємство отримало вперше прибуток за 2017-2020 роки.

Коефіцієнт мобільності майна - характеризує галузеву специфіку організації. Показує частку оборотних активів у загальній величині активів підприємства. Тому як наше підприємство займається роздрібною торгівлею, то і оборотні активи будуть займати значну частку у структурі капіталу. В 2018 році - 73%, в 2019 - 71,7%, в 2020 році - 84%. Ріст цього показника свідчить про затоварювання підприємства запасами. Треба вживати заходів для переведення

запасів, товарів, дебіторської заборгованості в грошові кошти та інші фінансові ресурси компанії.

Коефіцієнт мобільності оборотних коштів на підприємстві складає в 2018 році - 28,1%, в 2019 - 21,06%, в 2020 році - 14,84%. Показник на підприємстві має негативну тенденцію до зниження, тобто питома вага найбільш мобільних оборотних активів (грошових коштів в касі та на розрахункових рахунках) знижується. Треба вживати заходів щодо збільшення цієї частки в загальному обсязі оборотних активів підприємства.

Коефіцієнт забезпеченості запасів та витрат власними коштами показує частку запасів та витрат, що фінансується з власних джерел фінансування. Нормативне значення становить 0,5 та більше. На нашому підприємстві цей показник має наступні значення: в 2018 - 20%, в 2019 - 10%, в 2020 році - 10%. Це дуже низьке значення, тому треба приймати заходів щодо його збільшення. Наприклад, провести переоцінку на підприємстві, або знизити витрати, які впливають на одержання прибутків.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості показує, яку долю в загальній заборгованості підприємства займає короткострокова. На нашому підприємстві в 2018 році коефіцієнт складав 79%, в 2019 - 79%, в 2020 році - 79%. Протягом трьох років він залишається незмінним. Тобто підприємство не має можливості зменшувати свої короткострокові зобов'язання за рахунок власних коштів, так як отримує збитки.

Ми не можемо розрахувати коефіцієнт маневреності власного капіталу, тому як на підприємстві протягом 2017-2020 років негативне значення власного капіталу.

Серед показників ефективності діяльності господарюючого суб'єкта важливе місце посідають показники ефективності використання капіталу, які відображають швидкість (прискорення або уповільнення) руху капіталу та його віддачу. Основні фінансові коефіцієнти наведені в дод. Ж. Розрахунки наведені в табл. 2.7.

Кредитовіддача підприємства на кінець 2020 року знизилась на 5,09% порівняно з попереднім роком, що означає, що за 1 грн позикового капіталу

підприємство отримувало 8,85 грн виручки, а в 2019 році отримувало 13,94 грн виручки. На зниження показника вплинуло зростання витрат та собівартості продукції.

Таблиця 2.7

Показники ефективності використання позикового капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» за 2018-2020 рр.

Показники	Обсяг			Абсолютний приріст		Темп приросту, %	
	на 31.12.2018	на 31.12.2019	на 31.12.2020	на 31.12.2019	на 31.12.2020	на 31.12.2019	на 31.12.2020
1. Кредитовіддача	13,27	13,94	8,85	0,67	-5,09	105,05%	63,50%
2. Кредитомісткість	0,08	0,07	0,11	0,00	0,04	95,20%	157,48%
3. Період обороту позикового капіталу, дні	27,13	25,82	40,67	-1,30	14,84	95,20%	157,48%
4. Коефіцієнт оборотності позикового капіталу, рази	13,27	13,94	8,85	0,67	-5,09	105,05%	63,50%
5. Рентабельність позикового капіталу (за чистим прибутком), %	-57,94%	-30,76%	18,5%	0,27	0,49	53,09%	-60,14%

Кредитомісткість – показник, що відображає обсяг позикового капіталу, що необхідно витратити задля отримання 1 грн виручки. У 2019 році для того, щоб отримати 1 грн виручки від реалізації необхідно було залучити 7 коп. позикових коштів. У 2020 році показник зріс на 4 коп.

Період обороту позикового капіталу показує тривалість циклу повного обертання залучених коштів – з моменту отримання, до моменту сплати за відсотків за залучення коштів. У 2019 році період обороту капіталу налічував майже 26 днів. У 2020 році цей період збільшився на 15 днів за рахунок того, що вирости операційні витрати та витрати на збут, а також вирости собівартість продукції. Збільшення періоду обороту – це негативне значення для підприємства.

Коефіцієнт оборотності позикового капіталу відображає кількість повних оборотів позикового капіталу протягом виробничого циклу. У 2019 році позиковий капітал залучався 13,94 разів протягом виробничого циклу. У 2020 році відбулось скорочення на 5,09 оборотів, тобто на 37%. Це пояснюється тим, що підприємство отримало в 2020 році чистий прибуток.

Рентабельність позикового капіталу показує обсяг чистого прибутку (або

збитку, як в нашому випадку за 2018-2019 роки), що припадає на 1 грн позикового капіталу. У 2019 році за 1 грн позикових коштів підприємство отримувало 30,79% збитків. В 2020 році цей показник підвищився і склав 18,5% прибутку, а не збитку. Це відбулось за рахунок того, що чистий прибуток становив 202 990 грн.

Отже, здійснивши аналіз ефективності управління капіталом ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет», можна констатувати, в цілому підприємство може використовувати капітал значно ефективніше, на це вказує негативна тенденція більшості показників. Аналіз показників фінансової стійкості показав, що підприємство недостатньо стійке, через відсутність власного капіталу та збільшення залучення позикового. Однак аналіз показників ефективності використання позикового капіталу показав, що у 2020 році, порівняно з 2018 роком, ефективність використання позикового капіталу покращилася.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Оцінку вартості капіталу та підприємства в цілому можна провести на основі звітних даних, тобто визначити балансову вартість всіх складових капіталу компанії (оборотних активів, необоротних активів, фінансових ресурсів), проаналізувати структуру пасиву балансу, тобто визначити питому вагу залученого та власного капіталу. А можна визначити вартість компанії за ринковими цінами – це найбільш наближена до реальності модель оцінювання. Вона ґрунтується на визначенні ринкової вартості аналогічної компанії, а потім зіставляється з підприємством, яке оцінюється. Наразі є проблеми в зіставленні балансової (отриманої з інформації звітів) вартості капіталу з вартістю капіталу, визначеного за ринковими цінами, а саме:

1. Через недосконалість обліково-інформаційних моделей існуючої ринкової вартості підприємства виникає розрив між ринковою вартістю капіталу (підприємства) і балансовою вартістю, наукове обґрунтування величини якого наразі відсутнє

2. Інформації, наданої системою бухгалтерського обліку, недостатньо для внутрішнього ринку капіталу, що підтверджується значним відставанням між балансовою вартістю підприємства та його ринковою вартістю.

3. Неможливість використовувати іноземні методи для вирішення розриву між ринковою і балансовою вартістю з причин недостатнього розвитку ринку капіталу та низьким рівнем релевантності бухгалтерської інформації.

Проблеми неадекватності бухгалтерських даних не вирішена і закордонними економістами. Цю проблему досліджують В.Бівер, Р. Вереккіа, С.Діпіаза, Б.Лев. Таким чином, треба удосконалювати інформаційні моделі бухгалтерського обліку відповідно до змін на світових фінансових ринках. Інформаційну модель управління вартістю капіталу представлено у дод. II. Таким чином, в інформаційну модель потрібно вносити корективи методів оцінювання

капіталу, спираючись на потребу потенційних інвесторів та ринку капіталу.

Тож, щоб наблизити балансову вартість підприємства (капіталу) до ринкової вартості, потрібно:

1. Підвищити прозорість облікової політики в розрізі оцінювання, прописати фактори, які будуть враховуватись при оцінюванні та коригуванні балансової вартості капіталу до його ринкової вартості.
2. Систематично проводити переоцінку активів підприємства – це надасть можливість відображати дані у бухгалтерському обліку в наближеній до ринкової вартості сумі.
3. Розширити деталізацію рахунків на субрахунках, аналітичних рахунках, відкритих до рахунків бухгалтерського обліку, а також створювати забалансові рахунки для відображення реальних даних.
4. Використовувати на підприємстві облік за справедливою вартістю активів
5. Треба уніфікувати інформацію на підприємстві щодо визначення вартості капіталу при наданні даних керівництву, внутрішнім та зовнішнім користувачам.

На основі аналізу облікових даних у фінансових звітів та фактичних показників діяльності керівництво планує фінансові показники роботи підприємства, тобто будує стратегію, а також створює тактичні плани. За основу беруться тенденції зміни показників минулих років, коригуються на результати, яких планується досягнути у результаті діяльності (інвестиційні плани, плани розвитку, зміни видів діяльності та інше).

У широкому аспекті структура капіталу є співвідношенням всіх форм власних і позичкових фінансових ресурсів, які використовуються підприємствами для фінансування активів у процесі господарської діяльності. Структура капіталу відіграє важливу роль у формуванні ринкової вартості підприємства. Цей зв'язок регулюється середньозваженою вартістю капіталу. Економічний механізм цього взаємозв'язку дозволяє використовувати в управлінні ними єдину систему взаємопов'язаних стандартів і методів.

Таким чином, інструменти оптимізації структури капіталу є наступні:

1. Мінімізація середньозваженої вартості капіталу.

2. Максимізація ринкової вартості підприємства (тобто потрібно систематично проводити переоцінку капіталу (активів та пасивів підприємства).
3. Закладати прийнятний рівень рентабельності та ризику діяльності підприємства.
4. Позбавлятися від непотрібних активів, тобто тих, що не приносять прибутку, а лише є центрами витрат
5. Будувати адекватне співвідношення власного та позичкового капіталу.

За методом максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності можна побудувати оптимальну структуру діяльності підприємства. Для цього використовують механізм фінансового левериджу.

При цьому у результаті розрахунку необхідно визначити, за якої структури капіталу фінансова рентабельність підприємства досягне найвищого рівня. Розрахунки цього показника здійснюються за різної структури капіталу і при різних значеннях коефіцієнта фінансового левериджу. Схема розрахунку включає такі кроки:

Розраховується сума валового прибутку без вирахування процентів % за кредит шляхом множення коефіцієнта валової рентабельності активів на загальну суму капіталу за формулою:

$$\Sigma \text{ВП без \% за кредит} = \text{Коеф}_{\text{вал.рент.активів}} * \frac{K}{100} \quad (3.1)$$

Далі з суми отриманого значення віднімаються витрати на сплату % за кредит і після розрахунку суми чистого прибутку (ЧП) визначається коефіцієнт рентабельності власного капіталу (коефіцієнт фінансової рентабельності) за формулою:

$$K_{\text{рвк}} = \frac{\text{ЧП} * 100}{\text{ВК}}, \quad (3.2)$$

де ВК - сума власного капіталу.

Тому використання механізму фінансового левериджу для багатоваріантних розрахунків дозволяє визначити оптимальну структуру капіталу

зادля максимізації рівня фінансової рентабельності.

Рентабельність (пасивів) активів (англомовний аналог Return on Assets (ROA)) - показує ефективність використання активів компанії для генерації прибутку. Розраховується як співвідношення отриманого чистого прибутку (або чистого збитку) до середньорічної суми активів [23].

Так як у нас негативний фінансовий результат і замість прибутку підприємство отримує збиток, а також у підприємства негативне значення власного капіталу, то за методом фінансового левериджу ми не зможемо адекватно спрогнозувати прибуток підприємства.

Але ми зможемо розрахувати потребу в залученні додаткових позикових коштів на майбутній період. Потреба в додатковому фінансуванні задовольняється за рахунок позикових ресурсів, що дозволяє підприємству найбільш ефективно використовувати власні оборотні кошти. Потреба в кредиті також виникає у зв'язку із необхідністю створення запасів, виникнення ускладнень зі своєчасним розрахунком з постачальниками товарів та здійснення інвестиційної діяльності. Використання різних форм кредитування дозволяє прискорити рух грошових та матеріальних ресурсів підприємства шляхом забезпечення своєчасних розрахунків, перерозподілу коштів, що дозволяє максимально ефективно здійснювати свою діяльність. Розрахунок потреб торговельного підприємства в банківських позиках здійснюється за напрямками їх використання: для фінансування оборотних та необоротних активів та інвестиційних потреб.

Потреба підприємства в інвестиційних коштах визначається відповідно до інвестиційного плану, на кожному етапі реалізації, з урахуванням власних джерел фінансування та потреби в капіталовкладеннях.

Визначення планової потреби підприємства в формуванні оборотних активів залежить від обсягу товарообороту, тривалості періоду обороту оборотних активів. Розрахунок планового обсягу товарообороту та періоду обороту здійснено на основі ланцюгових темпів росту. Тобто виручку за 2020 рік помножимо на темп росту і отримаємо запланований показник на 2021 рік, а саме виручка складе 10642454 грн, аналогічно розраховується період обороту оборотних активів, що

складе на плановий рік 7344,75 дні.

Таблиця 3.1

Планові обсяги виручки та періоду обороту оборотних активів

Показники	2018	2019	2020	Темп росту, %	План на 2021 рік, грн.
	тис. грн	тис. грн	тис. грн		
Виручка від реалізації (ВР) тис. грн	6666495	8864595	9712932	1,095699465	10642454,4
Період обороту оборотних активів (ПОобА) дн.	2670,12	3251,18	4886,62	1,503032237	7344,748643

Так як темпи зростання виручки від реалізації незначні і не планується розширення діяльності підприємства, то плановий обсяг необоротних активів розрахуємо через ланцюговий темп росту (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Планові показники необоротних активів

Показники	2018	2019	2020	Темп росту, %	План на 2021 рік, тис. грн
	тис. грн	тис. грн	тис. грн		
Необоротні активи	398492	447839	456227,5	101,87%	464773,13

Таким чином, із таблиці видно, що підприємство потребує додаткових фінансових інвестицій на збільшення необоротних активів на 1,87%.

На наступному етапі обґрунтуємо планові показники оборотних активів ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» на 2021 рік. Оптимальний рівень оборотних активів дозволить максимізувати прибуток при вказаному рівні ліквідності й бізне-ризикі. Тому одним із ключових принципів управління даним видом активів є регулярне визначення потреб компанії в кожному виді активів та оцінка ефективності запланованого рівня необхідних ресурсів.

За результатами розрахунку (табл. 3.3) можна визначити, що планові значення оборотних активів ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» на 2021 рік розраховані на основі аналітичного методу через визначення середньої частки кожного виду активу в обсязі чистого доходу від реалізації будуть наступні: обсяг запасів складе 845 987,8 тис. грн.; дебіторської заборгованості – 424 643,9 тис. грн.;

іншої поточної дебіторської заборгованості – 7 558,2 тис. грн., інших оборотних активів – 58 336,6 тис. грн., грошей та їх еквівалентів – 274 757,1 тис. грн.

Таблиця 3.3

Планові показники оборотних активів

Показник	Частка від обсягу продажів, %			Середнє значення, %	План на 2021 рік, тис. грн.
	2018 рік	2019 рік	2020 рік		
Запаси	7,498	7,315	9,028	7,947	845987,8
Дебіторська заборгованість	3,100	3,549	5,318	3,989	424643,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,120	0,056	0,037	0,071	7558,2
Гроші та їх еквіваленти	3,468	2,025	2,251	2,581	274757,1
Інші оборотні активи	0,102	0,159	1,385	0,548	58 336,6
Всього оборотних активів	14,419	13,203	18,112	15,245	1 090 618,5

Загальна сума оборотних активів планується в розмірі 1 090 618,5 тис. грн. Сума оборотних та необоротних активів і буде нашим плановим балансовим значенням активів (пасивів) підприємства: $1\,090\,618,5 + 464\,773,13 = 2\,076\,056,73$ тис. грн.

Тепер надамо у вигляді матриці можливостей розрахунки системи показників фінансового левериджу, чистого прибутку, власного капіталу та суми довгострокових та короткострокових зоб'язань. На основі даної матриці у підприємства буде декілька варіантів, як скерувати свою управлінську політику, щоб досягти встановлених показників. Розрахуємо оптимальну структуру капіталу виходячи із найвищого рівня рентабельності, згідно з даними Держстату середній рівень рентабельності підприємств в сфері оптової і роздрібної торгівлі - є 16,3%. На такий рівень і ми будемо орієнтуватись, тому як щоб досягти рівня вище середнього, підприємству потрібно бути попереду конкурентів в плані нововведень та впровадження власних інноваційно-технічних розробок, але наше підприємство до цього не має відношення.

По-перше, підприємству необхідно позбутися своїх збитків, які впливають на структуру власного капіталу. В 2020 році підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 202990 грн. На 2020 рік рентабельність продукції дорівнює 2,7%,

рентабельність діяльності підприємства за 2020 рік складає 2,09%. Далі всі розрахунки представлені у дод. К, на основі яких підприємство самостійно сформує для себе найоптимальнішу структуру капіталу та запланує рівень чистого прибутку.

Таким чином нами було розкрито методику оптимізації структури капіталу за методом фінансового левериджу, а також у формі таблиці надані можливості прийняття управлінських рішень щодо вибору варіанту оптимальної структури для конкретного підприємства. Своїх пропозицій не вносимо, тому що щоб обрати найоптимальнішу структуру капіталу потрібно додатково вивчати первісну документацію, звіти відділів маркетингу, договори з постачальниками та оптовими покупцями, тобто залучати юридичний та комерційний відділи.

Нижче запропонуємо розрахунок за власною методикою. Вихідні дані в нас наступні:

1. Підприємство має довгострокові та короткострокові кредити, воно сплачує відсотки за використання кредиту, має від'ємний фінансовий результат, планує отримувати прибуток та мати рентабельність 20%.

2. Заплануємо рівень рентабельності на рівні 20%. Таким чином, отримаємо розрахунок очікуваного рівня прибутку: 398597 грн (скоригована сума очікуваного прибутку)*1,2 (20% рентабельності) = 478316,4 грн.

3. Тепер заплануємо рівень прибутку на рівні 2020 року, та скоректуємо на суму операційних витрат 2019 року. Тобто витрати на 2020 рік віднімаємо, а за 2019 рік додаємо. Отримаємо наступний результат: 478316,4 (очікуваний прибуток з % рентабельності) + 1927065 – 1565353 = 840028,4 грн.

4. Підприємство для збільшення величини чистих активів повинно проводити переоцінку своїх активів, а також до наближення до рівня ринкової вартості компанії (капіталу).

5. Керівництво повинно переглянути фактори, які вплинули на збільшення суми операційних витрат і вплинути таким чином, щоб максимально привести їх до рівня 2019 року.

6. Переглянути договори з покупцями та іншими дебіторами для того, щоб

збільшити оборот дебіторської заборгованості (тобто скоротити час її оборту), а також прискорити збільшення самих ліквідних активів – грошових коштів, тобто змінити структуру активів компанії.

7. Тепер в таблиці відобразимо структуру власного капіталу на 2021-2022 роки з урахуванням вищенаведених розрахунків (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Прогнозована структура власного капіталу на 2021-2022 роки

Показники	Обсяг, тис. грн.		
	2020 рік	2021 рік	2022 рік
Зареєстрований капітал	635628	635628	635628
Капітал у дооцінках	-	-	-
Додатковий капітал	-	-	-
Резервний капітал	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-999421	-159392	680635
Неоплачений капітал	-5962	-5962	-5962
Вилучений капітал	-	-	-
Усього за розділом I	-369 755	470 273	1 310 301

Таким чином, із таблиці видно, що підприємство отримуючи в наступних роках прибуток, зможе покрити збитки минулих років без залучення додаткових коштів із зовнішніх джерел фінансування, та підвищити свою автономність. Структура капіталу зміниться і не буде мати від’ємного значення.

Викорисовуючи отримані планові показники, розрахуємо планову середньозважену вартість капіталу за умови, що домовленості для банківського та товарних кредитів залишаться незмінними. Суму банківського та товарного кредитів розрахували за допомогою економіко-статистичного методу. Планову середньозважену вартість капіталу розрахуємо за формулою:

$$СЗВК_{пл} = \frac{\sum_{i=1}^n B_{iпл} \times ПВ_{iпл}}{\sum_{i=1}^n ПВ_{iпл}} \quad (3.3)$$

де $B_{iпл}$ – планова вартість i -го елемента капіталу;

$PВ_{iпл}$ – планова частка і-го елемента капіталу в загальному обсязі капіталу підприємства.

$$СЗВК_{пл} = 11,65\%,$$

Отримані дані занесемо в табл 3.5.

Таблиця 3.5

Оцінка середньозваженої вартості капіталу на плановий період

Показники	Обсяг		Абсолютний приріст
	2020 р.	2021 р. (план)	
1. Розрахунок вартості окремих складових капіталу:			
1.1. Вартість функціонуючого власного капіталу, %	-	8,36	8,36
1.2. Вартість банківського кредиту, %	15,08	15,08	0,00
1.3. Вартість товарного кредиту, %	14,76	14,76	0,00
2. Розрахунок частки окремих складових капіталу в загальному обсязі капіталу:			
2.1. Частка власного капіталу, %	-	20,24	20,24
2.2. Частка банківського кредиту, %	12,51	9,27	-3,24
2.3. Частка товарного кредиту, %	52,03	56,57	4,54
2.4. Частка ВКЗ, %	49,07	12,50	-36,57
Середньозважена вартість капіталу, %	14,82	13,32	-1,50

Планується, що середньозважена вартість капіталу, порівняно з попереднім роком зменшиться на 1,5% і становитиме 13,32%. Це відбудеться за рахунок збільшення частки власного капіталу в загальному обсязі капіталу. Зокрема, порівняно з 2020 роком на 20,24% відповідно, що є чудовим показником для підприємства. Також скорочення частки позикових ресурсів у загальній структурі майна призведе до підвищення фінансової стійкості підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В сучасних умовах ведення господарської діяльності капітал відіграє значну роль у розвитку підприємства, забезпеченні інтересів його власників та є важливим елементом в управлінні фінансовим станом підприємства.

Після аналізу теоретико-методичних аспектів управління капіталом підприємства у процесі господарювання було з'ясовано, що управління капіталом є основою стійкого фінансового стану підприємства. В першому розділі було визначено, що капітал - це запас економічних благ накопичений у вигляді грошових коштів і матеріальних капітальних благ за рахунок заощаджень, а його власники беруть участь в економічних процесах як інвестиційні ресурси та фактори виробництва для отримання доходу.

Здійснивши аналіз обсягу, структуру та вартості капіталу ТОВ «Ашан Гіпермаркет Україна» можна констатувати, що підприємство фінансує свою діяльність в основному за рахунок позикового капіталу, а саме за рахунок тварного кредиту, частка якого впродовж 2018 – 2020 років зросла від 44,04% до 55,03%. Власний капітал був від'ємний і тому його частка в загальній сумі капіталу підприємства складала не більше як -14%. Така ситуація свідчить про достатньо низький рівень фінансової стійкості, залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Показники ефективності використання капіталу займають важливе місце серед показників ефективності діяльності господарюючого суб'єкта, відображаючи швидкість (прискорення чи уповільнення) потоку капіталу та його віддачу, яка розраховується в цій роботі.

За досліджуваний період кредитовіддача позикового капіталу знизилась з 13,27 до 8,85. Кредитомісткість у 2020 році зросла на 157,48%. Період обороту позикового капіталу зріс з 23 до 35 днів. Коефіцієнт оборотності позикового капіталу у 2020 році зменшився на 63,5%. Рентабельність позикового капіталу за чистим прибутком зросла на 49 процентних пункти. Отримані значення свідчать про те, що у 2020 році, порівняно з 2018 роком, ефективність використання позикового капіталу покращилася.

Оцінка середньозваженої вартості капіталу дозволяє проаналізувати відносний рівень загальної суми витрат, пов'язаних із залученням капіталу із різних джерел. У 2020 році середньозважена вартість капіталу становила 14,82%, що є оптимальним значенням для підприємства галузі.

Обґрунтувавши інформаційну модель управління вартістю капіталу підприємства, було вирішено, що підприємство потребує удосконалення інформаційні моделі бухгалтерського обліку відповідно до змін на світових фінансових ринках. Схему моделі надано у дод. И.

Було спрогнозовано структуру та обсяг власного капіталу ТОВ «Ашан Гіпермаркет Україна» на 2021-2022 рр, за результатами якого можна визначити, що підприємство отримуючи в наступних роках прибуток, зможе покрити збитки минулих років без залучення додаткових коштів із зовнішніх джерел фінансування, та підвищити свою автономність. Структура капіталу зміниться і не буде мати від'ємного значення.

Планується, що середньозважена вартість капіталу, порівняно з попереднім роком зменшиться на 1,5% і становитиме 13,32%. Це відбудеться за рахунок збільшення частки власного капіталу в загальному обсязі капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16. 07. 1999 р. №996-ХІV із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 11. 05. 2000 р. №1707-ІІІ, від 18. 09. 2018 р. №2545.
2. Ареф’єва О.В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств / О.В. Ареф’єва, О.В. Коренков. – К.: Грот, 2014. – 200 с.
3. Балабанов И. Т. Финансовый анализ и планирование / И. Т. Балабанов. – 5-е изд., доп. – М. : Финансы и статистика, 2013. – 208 с.
4. Белолипецкий В. Г. Финансовый менеджмент / В. Г. Белолипецкий. – М. : КноРус, 2015. – 446 с.
5. Бланк І.А. Управління фінансами підприємств / І. О. Бланк, Г. В. Ситник // підручник. – Київ, 2017. – (Київ. нац. торг.-екон. ун-т). – 792 с.
6. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент / І.О.Бланк // навч. посіб. – Київ : Ніка-Центр. – 2013. – 528 с.
7. Домбровська С. О. Вартість капіталу та її вплив на ринкову вартість підприємства / С. О. Домбровська // Актуальні питання економічних наук: матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції. – Херсон: «Гельветика», 2017. – С. 30-33. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/24june2017/9.pdf>
8. Ковальов В. В. Курс фінансового менеджменту: підручник. – 3-е вид.: / В. В. Ковальов. – К.: Проспект, 2014. – 448 с.
9. Корж Н. В. Управління корпоративним капіталом із позиції концепції життєвого циклу / Н. В. Корж, І. В. Федулова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2015. – [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2015_1_35.
10. Куц. Л.Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій / Тернопіль. – ТНЕУ. – 2012. – 114 с.
11. Лихота У.П. Фінансова стратегія управління підприємством / У.П. Лихота // Фінанси України. – 2014. – № 2. – С. 71 - 77.

12. Лучко, М. Р. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 302 с.
13. Михайленко О. В. Управління структурою капіталу підприємства за критерієм мінімізації його вартості / О. В. Михайленко, С. Ю. Скоморохова, А. О. Чернова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2018. - Вип. 30(2). – С. 147 - 151.
14. Міокова Г.І. Вартість підприємства та її оцінка. / Г.І. Міокова // Кіровоградський національний технічний університет. – 2012. – [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://kntu.kr.ua/doc/zb_22%282%29_ekon/stat_20_1/25.pdf
15. Назарова, І. Сутність та структуризація власного капіталу для потреб обліку / Ірина Назарова // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2017. - Вип. 3. – С. 117 - 126.
16. Петленко Ю.В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів / Ю.В. Петленко // Фінанси України. – 2016. – № 6. – С. 40 - 48.
17. Пойда-Носик Н., Петришинець Л. Управління вартістю і структурою капіталу підприємства як елемент фінансової безпеки / Н. Пойда-Носик, Л. Петришинець // Фінанси України. – 2010. – № 6. – С. 117 - 124.
18. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання / Д. Е. Пономарьов // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 5. – С. 17 - 24.
19. Почтар, І. Р. Економічна категорія «власний капітал» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства: диплом. робота за освіт.-кваліф. рівнем «магістр» / Ірина Романівна Почтар ; наук. керівник к.е.н., доцент І. Я. Назарова. – Тернопіль, 2017. – 113 с.
20. Спасів Н. Я. Теоретичні аспекти сутності основного капіталу підприємницьких структур / Н. Я. Спасів // Фінанси України. – 2014. – № 8. – С. 126 - 131.
21. Спільник І. В. Аналіз власного капіталу підприємства за даними фінансової звітності / І. В. Спільник //Актуальні проблеми теорії і практики

бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу й оподаткування в Україні:–
Тернопіль : Крок, 2016. – С. 136 - 138.

22. Стащук О.В., Савчук Л.С. Теоретичні та практичні аспекти оцінювання вартості капіталу підприємств / О.В. Стащук, Л.С. Савчук // Економіка та суспільство (19). – Мукачєво, 2018. – С. 1153 - 1157.
23. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства / Н.В. Тарасенко // підручник. – Львів. – ЛБІ НБУ. – 2015. – 485 с.
24. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання / О.О. Терещенко // навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2013. – 554 с.
25. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання / Г. І. Філіна // : навч. посіб. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 424 с.
26. Швиданенко Г. О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук // навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2016. – 440 с.
27. Юшко С. В. Критичний аналіз економічної сутності поняття "капітал підприємства" / С. В. Юшко, А. Лугова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36. – С. 234 - 238.
28. Brigham Eugene F., Houston Joel F. Fundamentals of Financial Management, 15th Edition. — SouthWestern College Pub, 2018. – P. 832. Cengage Learning, Jan 1, 2015 – Business & Economics - 832 p.
29. Merton R. The Global Financial System: A Functional Perspective / R. Merton, Z. Bodie. – Harvard Business School Press, Boston, MA, 2010. – P. 3 - 32.
30. Richard A. Brealey, Stewart C. Myers. Principles of Corporate Finance. – 12th Edition. – N.Y.: McGraw – Hill, 2019. – P. 3.

ДОДАТКИ

Додаток А

Класифікація капіталу підприємства

Ознака класифікації	Класифікаційні групи
За джерелами залучення	
За типом власності створюваного капіталу	1. Власний капітал
	2. Позиковий капітал
За джерелами залучення по відношенню до підприємства	1. Капітал, залучений із внутрішніх джерел
	2. Капітал, залучений із зовнішніх джерел
За національною належністю власників капіталу, наданого в господарське використання	1. Національний капітал
	2. Іноземний капітал
За формами власності на капітал	1. Приватний капітал
	2. Державний капітал
За формами залучення	
За організаційно - правовими формами залучення капіталу підприємства	1. Акціонерний капітал
	2. Пайовий капітал
	3. Індивідуальний капітал
За натурально-речовій формі залучення капіталу	1. Капітал в грошовій формі
	2. Капітал в фінансовій формі
	3. Капітал в матеріальній формі
	4. Капітал в нематеріальній формі
За часовим періодом залучення капіталу	1. Довгостроковий капітал
	2. Короткостроковий капітал
За характером використання	
За ступенем залученості в економічний процес	1. Капітал, використовуваний в інвестиційному процесі
	2. Капітал, не використовуваний в інвестиційному процесі
За сферами використання в економіці	1. Капітал, використовуваний в реальному секторі економіки
	2. Капітал, використовуваний в фінансовому секторі економіки
За напрямками використання	1. Капітал, використовуваний як інвестиційний ресурс
	2. Капітал, використовуваний як виробничий ресурс
	3. Капітал, використовуваний як кредитний ресурс
За напрямками використання	1. Спочатку інвестований капітал
	2. Реінвестований капітал
	3. Деінвестований капітал
За особливостями використання в виробничому процесі	1. Основний капітал
	2. Оборотний капітал
За ступенем залученості у виробничому процесі	1. Працюючий капітал
	2. Непрацюючий капітал
За рівнем ризику використання	1. Безризиковий капітал
	2. Неризиковий капітал
	3. Середньоризиковий капітал
	4. Високоризиковий капітал
За відповідності правовим нормам використання	1. Легальний капітал
	2. Тіньовий капітал

Принципи оцінювання вартості капіталу підприємства

Складено на підставі джерел [26, с. 34-35]

Підприємство ТОВ "АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ"
 Територія ДНІПРОВСЬКИЙ
 Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
 Вид економічної діяльності Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та потіоновими виробами

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

КОДИ		
2019	01	01
35442481		
8036600000		
240		
47.11		

Середня кількість працівників 4750
 Адреса, телефон Україна, 04073, місто Київ, ПРОСПЕКТ СТЕПАНА БАНДЕРИ, будинок 15-А
 Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 року

Форма № 1 за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5 330	7 053
первісна вартість	1001	7 196	16 919
накопичена амортизація	1002	1 866	9 866
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	121 091	27 018
первісна вартість	1011	205 855	66 013
знос	1012	84 764	38 995
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	126 421	34 071
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	38 338	130 097

Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	36 764	131 902
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	96	147
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	9	3 343
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 175	3 351
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	74 144	22 488
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	(2 467)	6 131
Усього за розділом II	1195	151 059	297 459
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	277 480	331 530

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	227 045	258 987
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 008	26 080
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	234 053	285 067
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 678	1 107
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	1 678	1 107
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	201	388
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 183	3 315
товари, роботи, послуги	1615	35 064	35 511
розрахунками з бюджетом	1620	39	109
у тому числі з податку на прибуток	1621		

розрахунками зі страхування	1625	727	727
розрахунками з оплати праці	1630	2 754	3 306
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	781	2 000
Усього за розділом III	1695	41 749	45 356
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	277 480	331 530

Керівник

Головний бухгалтер

Продовження додатку В

Підприємство ТОВ "АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ"
 Територія ДНІПРОВСЬКИЙ
 Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
 Вид економічної діяльності Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

КОДИ		
2020	01	01
35442481		
8036600000		
240		
47.11		

Середня кількість працівників 4205
 Адреса, телефон Україна, 04073, місто Київ, ПРОСПЕКТ СТЕПАНА БАНДЕРИ, будинок 15-А
 Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 року

Форма № 1 за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	7 053	41 804
первісна вартість	1001	16 919	48 911
накопичена амортизація	1002	9 866	7 107
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	27 018	117 373
первісна вартість	1011	66 013	151 411
знос	1012	38 995	34 038
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	34 071	159 177
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	130 097	65 349

Продовження додатку В

Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	131 902	82 972
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	147	154
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	3 343	841
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 351	5 979
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	22 488	43 272
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	6 131	179
Усього за розділом II	1195	297 459	198 747
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	331 530	357 924

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	258 987	288 740
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	26 080	24 911
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	285 067	313 651
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 107	1 243
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	1 107	1 243
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	388	407
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 315	2 963
товари, роботи, послуги	1615	35 511	32 080
розрахунками з бюджетом	1620	109	131
у тому числі з податку на прибуток	1621		

розрахунками зі страхування	1625	727	826
розрахунками з оплати праці	1630	3 306	3 753
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2 000	2 871
Усього за розділом III	1695	45 356	43 030
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	331 530	357 924

Керівник

Головний бухгалтер

Продовження додатку В

Підприємство ТОВ "АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ"
 Територія ДНІПРОВСЬКИЙ
 Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
 Вид економічної діяльності Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

КОДИ		
2021	01	01
35442481		
8036600000		
240		
47.11		

Середня кількість працівників 4205
 Адреса, телефон Україна, 04073, місто Київ, ПРОСПЕКТ СТЕПАНА БАНДЕРИ, будинок 15-А
 Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 року

Форма № 1 за ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	41 804	23 100
первісна вартість	1001	48 911	25 872
накопичена амортизація	1002	7 107	2 772
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	117 373	130 879
первісна вартість	1011	151 411	180 613
знос	1012	34 038	49 734
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	159 177	153 979
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	65 349	75 204

Продовження додатку В

Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	82 972	118 440
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	154	201
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	841	3 851
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 979	5 077
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	43 272	49 804
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	179	1 622
Усього за розділом II	1195	198 747	254 199
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	357 924	408 178

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	288 740	331 188
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	24 911	30 805
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	313 651	361 993
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 243	988
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	1 243	988
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	407	192
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 963	1 708
товари, роботи, послуги	1615	32 080	36 101
розрахунками з бюджетом	1620	131	57
у тому числі з податку на прибуток	1621		

розрахунками зі страхування	1625	826	906
розрахунками з оплати праці	1630	3 753	4 119
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2 871	2 114
Усього за розділом III	1695	43 030	45 197
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	357 924	408 178

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство ТОВ "АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) за СДРІПОУ

КОДИ		
2020	01	01
35442481		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік**

Форма N 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	627 639	568 070
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(512 966)	(459 602)
Валовий:			
прибуток	2090	114 673	108 468
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	733	4 961
Адміністративні витрати	2130	(1 715)	(2 252)
Витрати на збут	2150	(20 329)	(31 806)
Інші операційні витрати	2180	(49 434)	(32 185)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	43 928	47 186
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 745	604
Інші доходи	2240	264	201
Фінансові витрати	2250	(877)	(540)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(8 767)	(5 784)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	36 294	41 667
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3 412	3 375
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	39 705	45 042
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	39 705	45 042

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	457 603	410 605
Витрати на оплату праці	2505	54 664	52 287
Відрахування на соціальні заходи	2510	11 709	19 189
Амортизація	2515	11 034	11 579
Інші операційні витрати	2520	49 434	32 185
Разом	2550	584 444	525 845

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство ТОВ "АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРІОУ

КОДИ	
2021	01 01
35442481	

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	661 401	627 639
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(538 909)	(512 966)
Валовий:			
прибуток	2090	122 492	114 673
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	20 766	733
Адміністративні витрати	2130	(3 156)	(1 715)
Витрати на збут	2150	(49 385)	(20 329)
Інші операційні витрати	2180	(49 274)	(49 434)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	41 443	43 928
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	4 589	1 745
Інші доходи	2240	2 102	264
Фінансові витрати	2250	(1 416)	(877)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(10 892)	(8 767)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	35 826	36 294
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2 651	3 412
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	38 477	39 705
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	38 477	39 705

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	481 936	457 603
Витрати на оплату праці	2505	78 936	54 664
Відрахування на соціальні заходи	2510	15 812	11 709
Амортизація	2515	14 766	11 034
Інші операційні витрати	2520	49 274	49 434
Разом	2550	640 724	584 444

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Випуск акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	(291078)	-	-	(291078)
Залишок на кінець року	4300	-	-	-	-	(1000984)	(5962)	-	(371318)

Керівник

Головний бухгалтер

Ларівець Мішель

Тимофєєва Аліна Іванівна

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	(195 607)	-	-	(195 607)
Залишок на кінець року	4300	635 628	-	-	-	(1 200 691)	(5 962)	-	(571 025)

Керівник

Ларів'єр Мішель

Головний бухгалтер

Тимофєєва Аліна Іванівна

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вибування частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	202 990	-	-	202 990
Залишок на кінець року	4300	635 628	-	-	-	(999 421)	(5 962)	-	(369 755)

Керівник

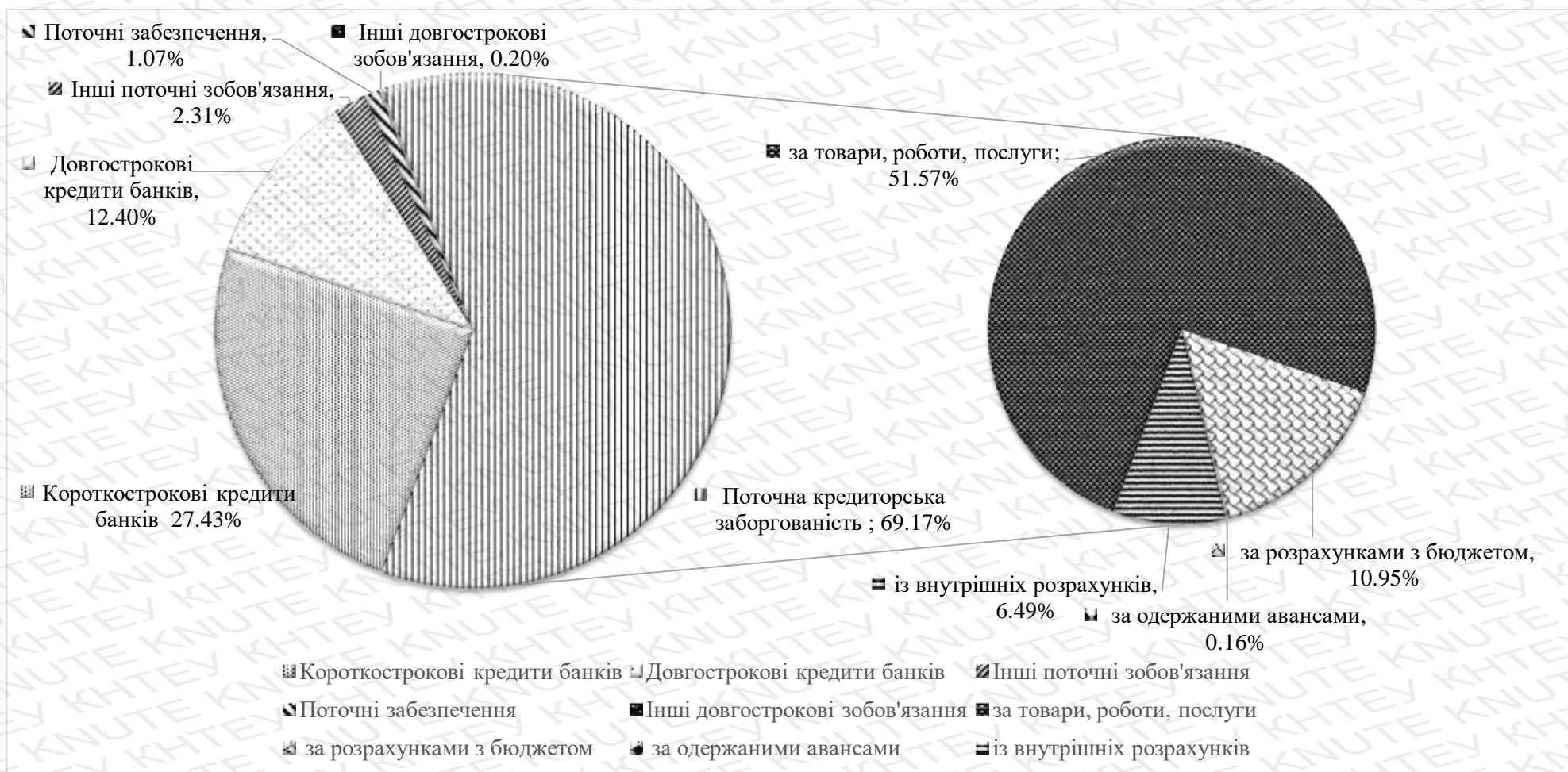
Ларівець Мішель

Головний бухгалтер

Тимофєєва Аліна Іванівна

Структура капіталу ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» на 31.12.2020 р.

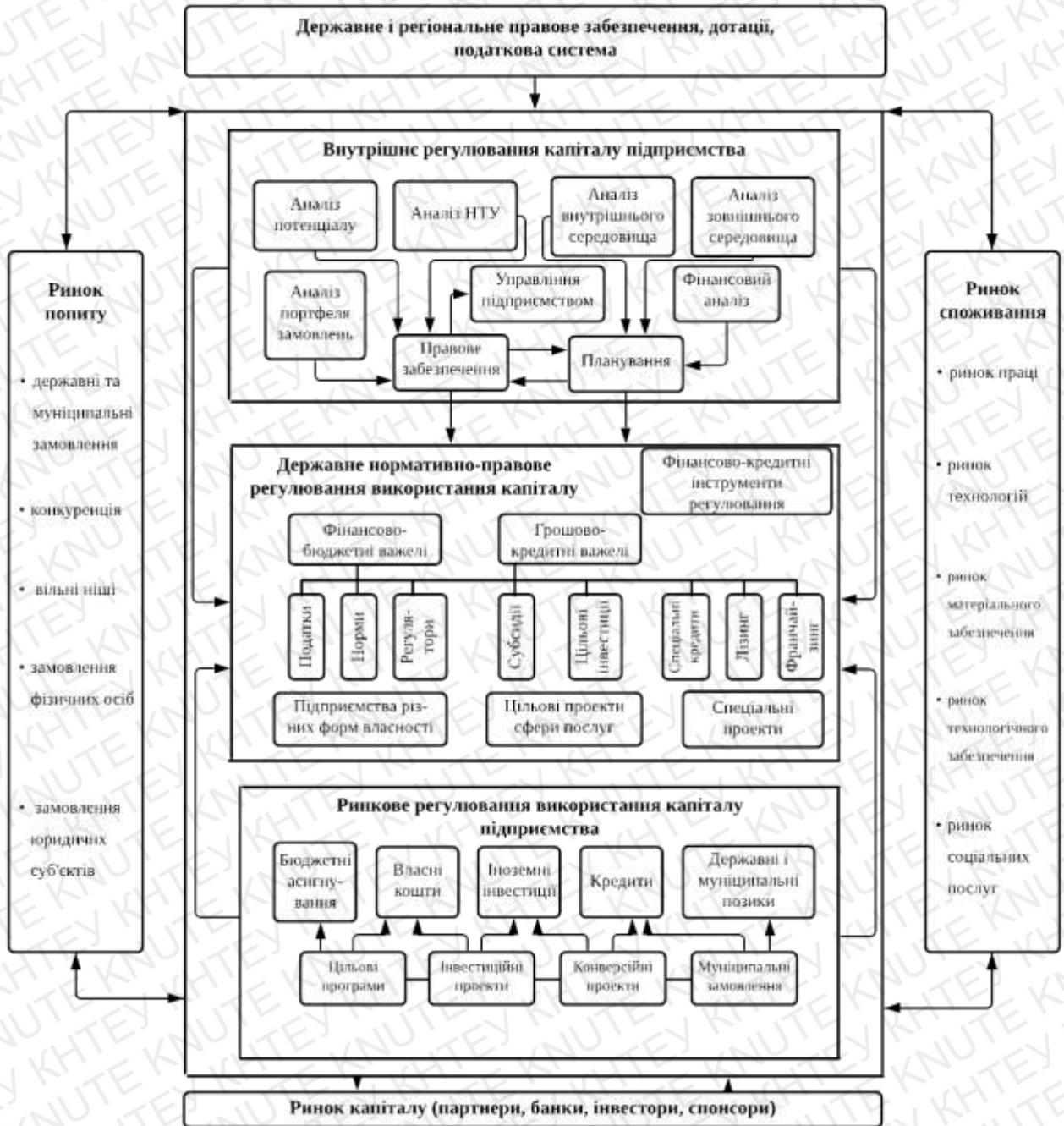
Основні фінансові коефіцієнти для аналізу капіталу

№	Визначення	Формула
1.	Кредитовіддача - характеризує обсяг виручки доходу від реалізації продукції, отриманий на одиницю позикових ресурсів.	$KpB = \frac{BPP}{PK},$ де ДРП – дохід від реалізації продукції; \overline{PK} – середня сума позикового капіталу.
2.	Кредитомісткість - характеризує обсяг позикового капіталу, необхідний для отамання одиниці доходу від реалізації продукції.	$KpM = \frac{1}{KpB} = \frac{\overline{PK}}{BPP}$
3.	Період обороту капіталу - характеризує тривалість одного повного обороту середньої суми капіталу	$POK = \frac{\overline{K}}{BPP} \times D,$ де \overline{K} – середня сума капіталу; D – кількість днів у досліджуваному періоді.
4.	Коефіцієнт оборотності капіталу - характеризує кількість оборотів середньої суми капіталу за певний період.	$KOK = \frac{D}{POK} = \frac{\overline{K}}{BPP}$
5.	Рентабельність капіталу за чистим прибутком - характеризує рівень чистого прибутку, який генерує загальна сума капіталу підприємства.	$R_{PK} = \frac{ЧП}{\overline{K}} \times 100,$ де ЧП – сума чистого прибутку.
6.	Коефіцієнт кратності відсотків - характеризує спроможність підприємства сплатити проценти за свої борги і визначається як відношення прибутку від операційної діяльності до суми виплачуваних процентів за рік	$KKB = \frac{ФРЗДоп + ФВ}{ФВ},$ де ФРЗДоп – сума фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування; $ФВ$ – сума фінансових витрат.

№	Визначення	Формула
7.	Коефіцієнт автономії - характеризує частку власного капіталу в загальному капіталі підприємства, або яка частина використовуваних підприємством активів сформована за рахунок власного капіталу і наскільки воно незалежне від зовнішніх джерел фінансування.	$K_A = \frac{BK}{K}; \quad K_A = \frac{ЧА}{A}.$ <p>де BK – сума власного капіталу підприємства на певну дату; ЧА – вартість чистих активів підприємства на визначену дату; А – загальна вартість всіх активів підприємства на певну дату.</p>
8.	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності - характеризує міру його незалежності від довгострокових позикових джерел фінансування.	$K_{\text{ФН}} = \frac{BK+ПКД}{K},$ <p>де ПКД – сума позикового капіталу, залученого підприємством на довгостроковій основі .</p>
9.	Коефіцієнт поточної заборгованості - характеризує частку короткострокового позикового капіталу в загальній його сумі.	$K_{\text{ПЗ}} = \frac{ПКК}{K},$ <p>де ПКК — сума короткострокового позикового капіталу (середня або на певну дату).</p>
10.	Коефіцієнт фінансування - характеризує обсяг залучених позикових засобів на одиницю власного капіталу, тобто міру залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.	$K_{\text{Ф}} = \frac{ПК}{BK}$

Складено на підставі джерел: [11,23]

Інформаційна модель управління вартістю капіталу підприємства

Складено на підставі джерел [9, 10]

Матриця можливостей підприємства

Розрахунок показників		2020 р.	2022 р.	Варіанти за різних рівнів рентабельності в 2022 році		
				14%	15%	16%
Середній рівень рентабельності галузі у сфері "Оптова та роздрібна торгівля"	16,30%	-	-	-	-	-
Поточна рентабельність діяльності	-	2,1%	-	-	-	-
1. Розрахуємо чистий прибуток при рентабельності 14%	14%	-	1358642	-	-	-
1. Розрахуємо чистий прибуток при рентабельності 15%	15%	-	1455688	-	-	-
1. Розрахуємо чистий прибуток при рентабельності 16%	16%	-	1552734	-	-	-
Прибуток	-	202990	-	-	-	-
Витрати	-	9704588	-	-	-	-
Рентабельність власного капіталу (при нормі більше 0,2)	-	0,55%	-	-	-	-
Розрахуємо власний капітал, рентабельність якого 0,2	0,2	-	-	6793212	7278441	6793212
Розрахуємо власний капітал, рентабельність якого 0,3	0,3	-	-	4528808	4852294	5175780
Розрахуємо власний капітал, рентабельність якого 0,4	0,4	-	-	3396606	3639221	3881835
Коефіцієнт фінансового левериджу при різних рівнях власного капіталу	1*	-	-	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,2 та рент. 14%)	6793212	-	6793212	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,3 та рент. 14%)	4528808	-	4528808	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,4 та рент. 14%)	3396606	-	3396606	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,2 та рент. 15%)	7278441	-	7278441	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,3 та рент. 15%)	4852294	-	4852294	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,4 та рент. 15%)	3639221	-	3639221	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,2 та рент. 16%)	6793212	-	6793212	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,3 та рент. 16%)	5175780	-	5175780	-	-	-
Сума Довгострокових та Поточних зобов'язань (при рент ВК=0,4 та рент. 16%)	3881835	-	3881835	-	-	-

* оптимальним, особливо для вітчизняних компаній, вважається рівне співвідношення кредитного та власного капіталу (коли коефіцієнт фінансового левериджу дорівнює 1, може бути й вище)